



LUND

## Kommunrevisionen

2010-11-17

Kommunstyrelsen

*För kännedom:*  
Kommunfullmäktige

### Granskning av kommunens eventuella konkurrensvidriga verksamhet

På uppdrag av Lunds kommuns revisorer har PwC granskat kommunens eventuella konkurrensvidriga verksamhet. Granskningen har inriktats mot förekomsten av verksamhet som ligger inom riskzonen för att vara konkurrensvidrig verksamhet. Även kommunens beredskap inför och uppmärksamhet på den nya lagstiftningen har granskats.

Det konstateras i granskningen dels att frågan uppmärksammats av kommunstyrelsen och dels att flertalet av de granskade verksamheterna utgör låg eller ingen risk alls. Våra rekommendationer är att kommunen ser över ett antal verksamheter som specificeras i rapporten för att fortsättningsvis säkerställa att de bedrivs på ett sätt som inte kan verka konkurrenshämmande.

Följande bedömningar i övrigt är:

- Det finns en del verksamheter där det finns risk för att verksamheten kan komma bedömas som konkurrensvidrig.
- För att säkerställa att samtliga nämnder är medvetna om denna nya lagstiftning och att den hanteras på ett korrekt sätt bör kommunstyrelsen inhämta en återkoppling på vad som gjorts i nämnderna.

Svar över vidtagna åtgärder önskas senast *före februari månads utgång 2011*.

FÖR LUNDS KOMMUNS REVISORER

Lars Trägen  
Ordförande



Revisionsrapport

# Granskning av kommunens eventuella konkurrensvidriga verksamhet

Lunds kommun

2010-10-04

Fredrik Andrén, jur. kand.

Roland Svensson, certifierad kommunal revisor

## **Innehållsförteckning**

1	Sammanfattning .....	3
2	Inledning .....	3
2.2	Metod och avgränsning .....	4
3	Lagstiftning .....	4
3.1	Konkurrenslagen (SFS 2008:579) .....	4
4	Rapportens uppbyggnad .....	6
5	Kommunens hantering av konkurrensbegränsande verksamhet .....	7
5.1	Bedömning .....	7
6	Granskningens resultat .....	8
6.1	Blandning av monopolstyrd och konkurrensutsatt verksamhet .....	8
6.2	Utnyttjande av myndighetsutövning på konkurrens utsatta marknader .....	8
6.3	Försäljning av överskottskapacitet .....	9
6.4	Selektiva stöd till offentlig verksamhet .....	9
6.5	Offentlig produktion när privata företag saknas .....	10
6.6	Sysselsättning av funktionshindrade .....	10
6.7	Sysselsättning av arbetslösa och ungdomar .....	11
6.8	Gynnande av egen verksamhet vid offentlig upphandling .....	12
6.9	Kommunal försäljning över kommungränser .....	12
7	Sammanfattande bedömning .....	13
	Bilaga 1 .....	15

## 1 Sammanfattning

PwC har på uppdrag av Lunds kommuns revisorer granskat kommunens eventuella konkurrensvidriga verksamhet. Våra rekommendationer är att kommunen ser över de verksamheter som beskrivs i rapporten framledes för att säkerställa att de bedrivs på ett sätt som inte kan verka konkurrenshämmande. För att säkerställa att samtliga förvaltningschefer är medvetna om denna nya lagstiftning och att den hanteras på ett korrekt sätt, bör en återkoppling på vad som gjorts i nämnderna inhämtas årligen.

Granskningen har inriktats mot följande kontrollmål som besvaras nedan:

- Finns det verksamhet som ligger inom riskzonen för att vara konkurrensvidrig verksamhet inom Lunds Kommun och i så fall i vilken omfattning?  
*- Ja, det finns en del verksamheter där vi bedömer att risk för att verksamheten kan komma bedömas som konkurrensvidrig. Flertalet verksamheter som granskats utgör dock låg eller ingen risk alls.*
- Om det förekommer, faller verksamheterna under undantagsreglerna?  
*- Till viss del ja.*
- Har kommunen uppmärksammat den nya lagstiftningen och på vilket sätt har man i så fall beaktat den?  
*- Ja, kommunen har beaktat de nya reglerna och de har beaktats i varierande omfattning.*

## 2 Inledning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Lunds kommun granskat om verksamheter inom Lunds kommun kan innehålla delar eller moment som eventuellt kan anses som konkurrensvidriga.

Nya regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet gäller från 1 januari 2010. De ger Konkurrensverket möjlighet att ingripa när kommuner, landsting och staten i sin säljverksamhet hindrar en sund konkurrens. Reglerna har skärpts vad gäller verksamheter som snedvrider, ämnar snedvrیدا, hämmar, är ägnade att hämma förekomsten eller utvecklingen av konkurrens.

Syftet med granskningen är att kartlägga om Lunds Kommun eller något av dess bolag bedriver sådan verksamhet. Om sådan verksamhet finns, är det försvarbart ur allmän

synpunkt eller förenligt med svensk lag och därmed undantaget gällande lagstiftning?  
Följande frågeställning är sålunda aktuell:

Har kommunstyrelsen i enlighet via sin uppsiktsplikt tillsett att kommunen inte bryter mot den nya lagstiftningen?

Målet med granskningen är att ta reda på följande:

- Finns det verksamhet som ligger inom riskzonen för att vara konkurrensvidrig verksamhet inom Lunds Kommun och i så fall i vilken omfattning?
- Om det förekommer, faller verksamheterna under undantagsreglerna?
- Har kommunen uppmärksammat den nya lagstiftningen och på vilket sätt har man i så fall beaktat den?

## **2.2 Metod och avgränsning**

Genomgång av de olika förvaltningarnas verksamheter med utgångspunkt från redogjorda konfliktområden i förarbetena.

Granskningen kompletteras genom intervjuer med kommundirektör, ekonomidirektör, redovisningschef, upphandlingschef samt flertalet förvaltningschefer i Lunds kommun.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av berörda tjänstemän.

## **3 Lagstiftning**

### **3.1 Konkurrenslagen (SFS 2008:579)**

Lunds kommun omfattats av reglerna i konkurrenslagen avseende konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. I Konkurrensverkets informationsskrift (Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, september 2010) ges följande information:

*Varför finns reglerna till?*

Reglerna ska jämna ut förutsättningarna för offentliga och privata näringsverksamheters möjligheter att konkurrera med varandra. God konkurrens leder till sunda marknader som gynnar konsumenterna.

Offentliga aktörer har ofta helt andra förutsättningar än privata företag. En kommun går till exempel inte i konkurs utan har möjlighet att fortsätta att driva säljverksamhet som kanske går med förlust. Den kan också sälja varor eller tjänster samtidigt som den har till uppgift att bevilja tillstånd till företag och konsumenter som agerar på samma marknad.

Det gör att risken är stor att konkurrensen snedvrids när offentliga aktörer säljer varor och tjänster i konkurrens med privata företag.

*Vad innebär reglerna?*

Reglerna innebär att stat, kommun och landsting kan förbjudas att sälja varor eller tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Även uthyrning innefattas. Kommuner och landsting kan dessutom förbjudas att bedriva viss säljverksamhet om den begränsar konkurrensen. Den som bryter mot förbudet kan bli tvungen att betala vite.

Det är Stockholms tingsrätt som utfärdar förbuden och den som beslutar om eventuellt vite. Den som vill överklaga ett förbud ska vända sig till Marknadsdomstolen.

*Vad kan förbjudas?*

Lagar och regler bestämmer vilka säljverksamheter som kommuner och landsting får äga och driva. Vad gäller förfarande kan flera faktorer påverka bedömningen.

Stockholms tingsrätt kan utfärda förbud mot hela säljverksamheter som drivs av kommuner, landsting och deras juridiska personer om de begränsar konkurrensen på marknaden. Tingsrätten kan också förbjuda vissa tillvägagångssätt, så kallade förfaranden, i säljverksamheter som drivs av stat, kommun, landsting och deras juridiska personer.

Förfaranden som kan förbjudas är

- Sätta för låga priser det vill säga underprissättning
- Behandla olika företag på olika sätt utan godtagbara skäl eller att
- Neka företag tillträde till så kallad strategisk nytthet, till exempel viss infrastruktur, på rimliga villkor.

Vad som kan förbjudas beror på vilka de offentliga aktörerna är. Olika regler gäller för stat, kommuner och landsting.

*Undantag från reglerna:*

Det finns säljverksamheter och förfaranden som inte kan förbjudas trots att de kan snedvrیدا eller hämma konkurrensen. Ett exempel är säljverksamhet som är förenlig med andra lagar till exempel kommunallagen.

Förfaranden som bedöms vara försvarbara från allmänsynpunkt kan inte heller förbjudas. Det betyder att konkurrensintresset ska vägas mot samhällets behov och intresse av säljverksamheten och hur den drivs. Tingsrätten tar hänsyn till skälen till förfarandet och hur mycket det begränsar konkurrensen. Förfarandet får dock aldrig strida mot en lag eller annan författning.

## 4 Rapportens uppbyggnad

Intervjuerna som genomförts i denna granskning och rapportens uppbyggnad, utgår framförallt från utredningen ”Konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor” (SOU 2000:117). I denna utredning klargörs olika situationer där konkurrensproblem kan uppkomma. Dessa ”huvudsituationer” är följande:

- Blandning av monopolstyrd och konkurrensutsatt verksamhet.
- Utnyttjande av myndighetsutövning på konkurrensutsatta marknader.
- Försäljning av överskottskapacitet.
- Selektiva stöd till offentlig verksamhet.
- Offentlig produktion när privata företag saknas.
- Sysselsättning av funktionshindrade.
- Sysselsättning av arbetslösa och ungdomar.
- Kommunal försäljning över kommungränser.
- Gynnande av egen verksamhet vid offentlig upphandling.

Under respektive rubrik sammanfattas iakttagelserna utifrån Konkurrensverkets PM ”Vilka konkurrensbegränsande offentliga säljverksamheter eller förfaranden kan förbjudas?” Detta PM utgår från ett antal frågeställningar som är tänkta att ringa in eventuell konkurrensvidrig verksamhet i den offentliga sektorn. Frågorna som indikerar huruvida det finns risk för att en verksamhet bedrivs inom eller utanför vad som är tillåtet är följande:

- Är det frågan om säljverksamhet, d v s erbjuds varor eller tjänster på en marknad av en offentlig aktör?
- Snedvrids eller hämmas konkurrensen?
- Är det en säljverksamhet (Vad den offentlige aktören gör) eller ett förfarande (hur det görs) i en säljverksamhet exempelvis underprissättning.

Under dessa tre frågeställningar kommer vi att redogöra för **vår bedömning** utifrån kategorierna om vi anser att det föreligger en risk eller om vi bedömer att företeelsen utgör en låg risk.

Denna granskning är **inte** en fullständig genomgång av all verksamhet i Lunds kommun som kan vara konkurrensbegränsande på något sätt.

## **5 Kommunens hantering av konkurrensbegränsande verksamhet**

Kommunkontoret har i särskild skrivelse, utskickad i november 2009, klargjort för samtliga förvaltningschefer att nya konkurrensrättsliga bestämmelser trätt i kraft den 1 januari 2010. I skrivelsen har redogjorts för vad de nya reglerna innebär för verksamheten och om denna ligger inom ramen för den kommunala kompetensen eller annan lag. I skrivelsen framgår bland annat att konkurrensverket kan ingripa om följande krav uppfyllts:

- ✓ Det rör sig om offentlig verksamhet eller offentligägt bolag
- ✓ Verksamheten betecknas som säljverksamhet och utgör företagsverksamhet i konkurrenslagens mening.
- ✓ Det ska föreligga en konkurrensbegränsning av något slag.
- ✓ Det ska inte vara försvarbart från allmän synpunkt eller, i fråga om verksamhet som bedrivs av kommunen, förenligt med lag.

Slutligen konstateras i skrivelsen att verksamheten bör omprövas för att se om denna bör upphöra alternativt ska bedrivas på ett icke konkurrensbegränsande sätt.

Vid granskningen konstaterades att två av tre förvaltningschefer mer eller mindre var medvetna om den nya lagstiftningen samt hade fått information om detta från kommunkontoret. Den nämnd som kommit längst i arbetet med att se över så att verksamheten är förenlig med de nya reglerna var servicenämnden. Denna nämnd hade gått igenom samtliga verksamheter för att säkerställa att risken för anmälan minimerades.

### **5.1 Bedömning**

Vi bedömer att Lunds kommun beaktat de nya konkurrensreglerna på ett bra sätt generellt. För att säkerställa att samtliga förvaltningschefer är medvetna om denna nya lagstiftning bör dock en återkoppling på vad som gjorts i nämnderna inhämtas årligen. Det finns en del riskområden som berörda nämnder bör ha under uppsikt för att minska risken för anmälan (se nedan avsnitt 6).



## **6 Granskingens resultat**

### **6.1 Blandning av monopolstyrd och konkurrensutsatt verksamhet**

Ett antal verksamheter inom detta område existerar inom Lunds kommun. Det finns ett antal yrkesutbildningar inom den gymnasiala utbildningen som säljer varor och tjänster och även caféer och restauranger inom omsorgen som drivs i kommunal regi. Inom äldreomsorgen omsätts 330 tkr/år men försäljningen sker enbart till pensionärer och anhöriga. De identifierade yrkesutbildningarna och deras varor och tjänster är följande: byggutbildning (Spyken) försäljning av friggebodar, restaurang och bageri/konditor utbildning (Vipeholm) restaurangverksamhet samt försäljning av bröd och bakverk, frisörsutbildning (polhem) frisör- och hårvårdsverksamhet. Gemensamt för yrkesutbildningarna, och även caféverksamheten, är liten till väldigt liten omsättning samt mycket begränsade öppettider undantaget byggutbildningen som enligt uppgift inte har några öppettider alls. Genomgående för yrkesutbildningarna kan sägas prissättningen på varor och tjänster ligger något under marknadspriserna i Lund.

*Är det frågan om säljverksamhet?*

Ja, samtliga verksamheter utgör säljverksamhet.

*Snedvrids eller hämmas konkurrensen?*

Volymen är begränsad och prissättningen relativt sett låg, i Lunds kommun. Emellertid sätter självkostnadsprincipen ett tak för priset och det torde anses försvarligt vägt mot samhällets behov och intresse ur ett utbildningsperspektiv att eleverna får sälja och visa upp sina färdigheter varmed vi gör bedömningen att det finns en liten risk att denna verksamhet skulle kunna klassificeras som otillåten enligt de nya reglerna.

*Är det en säljverksamhet eller ett förfarande i en säljverksamhet?*

Det är både säljverksamhet och ett förfarande i en säljverksamhet eftersom varorna och tjänsterna är underprissatta.

### **6.2 Utnyttjande av myndighetsutövning på konkurrens utsatta marknader**

Typfallen för verksamheter under denna rubrik är de fall då t.ex. ritningar görs av kommunens arkitektkontor (stadsbyggnadskontor) som sedan är föremål för bedömning i kommunens byggnadsnämnd eller kommunal räddningstjänst som säljer brandskyddsutrustning samt service och underhåll av densamma och sedan utför brandsyn. Inget av detta har förekommit vid vår granskning. Förarbetena nämner även utstakningsavgifter för nybyggnation som ett specifikt exempel som hör hemma här. I Lunds kommun har det enligt uppgift förekommit utstakningsavgifter vid enstaka tillfällen men det hör till undantagen.

*Är det frågan om säljverksamhet?*

Nej.

*Snedvrids eller hämmas konkurrensen?*

Mot bakgrund av omfattningen av utstakningsavgifter gör vi bedömningen att det finns en liten risk att denna verksamhet skulle kunna klassificeras som otillåten enligt de nya reglerna.

*Är det en säljverksamhet eller ett förfarande i en säljverksamhet?*

Utsakningsavgifterna är ett förfarande.

### **6.3 Försäljning av överskottskapacitet**

Inom servicenämnden finns det en del verksamheter som vid tillgänglig överskottskapacitet säljer tjänster till marknaden. Verkstadstjänster erbjuds till marknaden då det finns möjlighet, men omsättningen uppgår inte till mer än 50-100 tkr/år vilket motsvarar 1-2 % av omsättningen för den verksamheten. Priserna är marknadsmässiga, enligt uppgift. Singel, gatsten, m m säljs inte alls och inte heller tjänster där detta material används (stenläggning m m).

Kommunens tryckeri säljer även en del överskottskapacitet till föreningar och Svenska kyrkan om totalt 550 tkr/år. Prissättningen utgår från marknadspriserna, enligt uppgift, vilket dock inte kunnat styrkas i granskningen. Skälet till detta är att det är ett antal olika faktorer som papperskvalitet, färgåtgång, volym m m som avgör vad kommunen tar betalt.

*Är det frågan om säljverksamhet?*

Ja, ovan verksamhet utgör säljverksamhet.

*Snedvrids eller hämmas konkurrensen?*

Volymen och den prissättning som uppgetts vad gäller verkstadstjänster indikerar att det inte torde snedvrیدا eller hämma konkurrensen, varmed risken härvidlag bedöms som låg. Vad gäller tryckeritjänsterna bedömer vi dock att det finns en risk eftersom volymen är så pass stor även om det inte klart går att uttala sig om prissättningen.

*Är det en säljverksamhet eller ett förfarande i en säljverksamhet?*

Vi bedömer inte att ovan är ett förfarande i en säljverksamhet.

### **6.4 Selektiva stöd till offentlig verksamhet**

Det finns ett antal verksamheter som diskuterats inom detta område, exempelvis nämndes babysim (upphandlas). Kulturcentrum Skåne får ett bidrag av kommunen om ca 1,3 mnkr/år för att driva skolverksamhet för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Bidrag ges även till kvinnojouren och diverse föreningar. Servicenämnden säljer en del verksamhet till de kommunala bolagen. Inom vård- och omsorgsnämndens verksamhet säljs fotvård på en del äldreboenden till en sammanlagd volym om ca 700 tkr/år. Priset per behandling är 300 kronor och marknadspriset i Lund ligger kring 380 kr/behandling och uppåt. Det finns även caféverksamhet inom bad, - bowling- och ishallsverksamheten men den är utarrenderad enligt uppgift.

Lunds kommun har ett deläggande i Färs och Frosta sparbanks Arena. Verksamheten sköts av en stiftelse. Visst stöd utgår då denna verksamhet är i sitt uppstartsskede. Intäkterna från externt användande (exkl. idrottsföreningar och andra ideella föreningar) är inte beloppsmässigt oväsentligt. Exempel på externt användande är mässor, bolagsstämmor och konferenser.

*Är det frågan om säljverksamhet?*

Ja, fotvården och arenan utgör säljverksamhet men inte övrig verksamhet.

*Snedvrids eller hämmas konkurrensen?*

Volymen är tillräckligt stor och prissättningen relativt sett låg, i Lunds kommun, varmed vi gör bedömningen att det finns en risk att fotvården skulle kunna klassificeras som otillåten enligt de nya reglerna. Intäkterna från externa användare vad gäller Arenan ligger enligt uppgift kring ca 3 mnkr/år. Prissättningen är också enligt uppgift marknadsmässig och ställt mot avkastningskrav från ägarna. Volymen är tillräckligt stor men prissättningen marknadsmässig. När vi betraktar alla komponenterna i detta fall gör vi bedömningen att det finns en risk att denna verksamhet skulle kunna klassificeras som otillåten enligt de nya reglerna trots marknadsmässiga priser.

*Är det en säljverksamhet eller ett förfarande i en säljverksamhet?*

Fotvården är både en säljverksamhet och ett förfarande i en säljverksamhet eftersom tjänsten är underprissatt. Arenan är enbart en säljverksamhet.

## **6.5 Offentlig produktion när privata företag saknas**

Enligt uppgift finns ingen offentlig produktion i Lunds kommun i de fall privata företag saknas.

## **6.6 Sysselsättning av funktionshindrade**

På några äldreboenden skapas terapialster som säljs till en volym om ca 75 tkr/år. Försäljningen sker dock inte externt utan enbart till pensionärer och anhöriga. På Lilla caféet säljs kaffe och fikabröd till pensionärer och anhöriga men ej till allmänheten om ca 300 tkr/år.



Inom socialnämndens verksamhetsområde finns flera olika verksamheter där personer med psykiska funktionsnedsättningar ges sysselsättning enligt nedan:

- KL-gruppen utför mark- och anläggningsarbete. Arbetet utförs för personer som har svårt att komma ut på arbetsmarknaden och de får bidrag av arbetsförmedlingen för detta. Tjänsterna nyttjas i princip enbart av tekniska förvaltningen.
- Lundahoj tillhandahåller enbart två tjänster; bevakad cykelparkering och uthyrning av cyklar (lånecyklar) till ca 150 tkr/år.
- Servicepoolen reparerar bilar m m men tjänsterna utnyttjas enbart av kommunen. Årsvolymen uppgår till ca 600 tkr.
- FixarMalte hjälper äldre människor i hemmet och omsättningen uppgår till ca 10 tkr/år.
- Arbetscentrum säljer lunch och fikabröd för drygt 200 tkr/år. Prissättningen ligger under marknadspriset generellt sätt.

*Är det frågan om säljverksamhet?*

Ja Arbetscentrum och Lundahoj är säljverksamhet.

*Snedvrids eller hämmas konkurrensen?*

Ja, vad gäller Arbetscentrums verksamhet finns det en risk eftersom allmänheten kan utnyttja den och prissättningen ligger under marknadspriset. När det gäller Lundahoj bedömer vi att risken är liten på grund av att det inte finns några lokala konkurrenter vad vi har kunnat finna i granskningen.

*Är det en säljverksamhet eller ett förfarande i en säljverksamhet?*

Arbetscentrum utgör både en säljverksamhet och ett förfarande eftersom varorna säljs under marknadspriset. Beträffande Lundahoj kan konstateras att det utgör en säljverksamhet men det går inte att avgöra huruvida det är ett förfarande eller ej.

## **6.7 Sysselsättning av arbetslösa och ungdomar**

Råbygård producerar diverse prylar men dessa säljs inte alls till allmänheten.

*Är det frågan om säljverksamhet?*

Nej.

*Snedvrids eller hämmas konkurrensen?*

Nej.

*Är det en säljverksamhet eller ett förfarande i en säljverksamhet?*  
Se ovan.

## **6.8 Gynnande av egen verksamhet vid offentlig upphandling**

Under granskningsperioden har ingen upphandling förekommit som involverat egen verksamhet.

## **6.9 Kommunal försäljning över kommungränser**

Kommunen säljer tolktjänster för ca 2,5 mnkr/år. Den övervägande volymen säljs till Lunds kommun (ca 1,65 mnkr) men även andra kunder förekommer exempelvis andra kommuner, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och polismyndigheten. Priserna är marknadsmässiga utifrån den bedömning vi kan göra. Flera privata tolkförmedlingar vill ej uppge sitt pris för tolktjänsterna såvida du inte är kund.

Upphandlingstjänster säljs till flera olika organisationer (Eslövs kommun, Hörby kommun, Höörs kommun, Kävlinge kommun, Svalövs kommun, Lunds kyrkliga samfällighet, Räddningstjänst Syd och Specialpedagogiska myndigheten). Volymen uppgår till drygt 100 tkr/år. 2010 uppgick försäljningen till 126 tkr per 30 september. Kostnaden Lunds kommun tar ut är 500 kr/timme. Några konsultbyråer erbjuder bemanningsuppdrag för ca 500 kr/timme men vanligast är att taxan ligger kring 800 kr/timme för hjälp med upphandling i kommunerna.

*Är det frågan om säljverksamhet?*

Ja, upphandlingstjänsterna och tolktjänsterna utgör säljverksamhet.

*Snedvrids eller hämmas konkurrensen?*

Volymen är idag inte särskilt stor vad gäller upphandlingstjänsterna och kommunen erbjuder enbart dessa tjänster i det fall det finns ledig tid för berörda tjänstemän vilket utgör enstaka tillfällen. Vi gör bedömningen att detta är tillåten verksamhet eftersom kommunen enbart utnyttjar sin överskottskapacitet vid enstaka tillfällen varför risken för negativa konsekvenser för kommunen är låg.

Vad gäller tolktjänsterna menar vi att det kan finnas en risk för att konkurrensen hämmas då dessa tjänster erbjuds på marknaden och volymen är relativt stor (ca 850 tkr/år). Dock är kommunens prissättning marknadsmässig såvitt vi kan bedöma.

*Är det en säljverksamhet eller ett förfarande i en säljverksamhet?*

Upphandlingstjänsterna är både en säljverksamhet och ett förfarande i en säljverksamhet eftersom tjänsten delvis bedöms som underprissatt. Tolktjänsterna är enbart en säljverksamhet.

## 7 Sammanfattande bedömning

Det kan efter genomförd granskning av kommunens eventuella konkurrensvidriga verksamhet konstateras dels att frågan uppmärksammats av kommunkontoret och dels att flertalet av de granskade verksamheterna utgör låg eller ingen risk alls. Det finns dock några verksamheter som vi bedömer kan komma att utgöra en risk vilka sammanfattas nedan:

- Tryckeritjänsterna: volymen uppgår till 550 tkr/år men prissättningen har inte kunnat bedömas. Sammantaget bedömer vi dock att det föreligger en risk för denna verksamhet.
- Fotvården: Volymen är tillräckligt stor (700 tkr/år) och prissättningen relativt sett låg, i Lunds kommun, varmed vi gör bedömningen att det finns en risk att fotvården skulle kunna klassificeras som otillåten enligt de nya reglerna.
- Arenan: Intäkterna från externa användare vad gäller Arenan ligger enligt uppgift kring ca 3 mnkr/år. Prissättningen är också enligt uppgift marknadsmässig och ställt mot avkastningskrav från ägarna. Volymen är tillräckligt stor men prissättningen marknadsmässig. När vi betraktar alla komponenterna i detta fall gör vi bedömningen att det finns en risk att denna verksamhet skulle kunna klassificeras som otillåten enligt de nya reglerna trots marknadsmässiga priser.
- Arbetscentrum: Risken finns även här då volymen (300 tkr/år) inte är oansenlig och att prissättningen inte är marknadsmässig.
- Tolk tjänsterna: Det kan finnas en risk för att konkurrensen hämmas då dessa tjänster erbjuds på marknaden och volymen är relativt stor (ca 850 tkr/år). Dock är kommunens prissättning marknadsmässig.

Våra rekommendationer är att kommunen ser över ovan nämnda verksamheter framledes för att säkerställa att de bedrivs på ett sätt som inte kan verka konkurrenshämmande. För att säkerställa att samtliga förvaltningschefer är medvetna om denna nya lagstiftning och att den hanteras på ett korrekt sätt, bör en återkoppling på vad som gjorts i nämnderna inhämtas årligen.



2010-11-17

Lena Salomon \_\_\_\_\_ Roland Svensson \_\_\_\_\_

*Lena Salomon*

*Roland Svensson*

## Frågebatteri konkurrensvidrig verksamhet

### A Blandning av monopolstyrd och konkurrensutsatt verksamhet.

1. Finns det kommunala skolor med yrkesutbildnings karaktär som säljer produkter och tjänster som produceras som en konsekvens av utbildningen? (Exempel: Bagare, Charkuterister, Bilmekaniker o.dyl.)
2. Driver kommunen icketyrisk verksamhet i kommunala fastigheter (Exempel: Gym/Café i simhall)
3. Driver kommunen restauranger/caféer inom äldre- och/eller handikappomsorgen?
4. Tillhandahåller skolor i kommunen uppdragsutbildningar, dvs. vid sidan av sin ordinarie och anslagsfinansierade verksamhet också tillhandahåller kompletterande utbildningar mot avgift?
5. Om ja, vilken verksamhet och i vilken omfattning?

### B Utnyttjande av myndighetsutövning på konkurrens utsatta marknader.

1. Förekommer det produktion inom kommunen av varor och tjänster som sedan kommer att vara föremål för kommunal granskning/kvalitetsbedömning? (Exempel: Ritningar gjorda av kommunens arkitektkontor som sedan bedöms i Byggnadsnämnden, Kommunal räddningstjänst som säljer brandskyddsutrustning samt service och underhåll av densamma och utför brandsyn.)
2. Bedriver kommunen eller något kommunalt bolag rådgivningsverksamhet mot betalning eller avgiftsfritt, t.ex. inom räddningstjänsten avseende brandsyn.
3. Förekommer rådgivningstjänster på stadsbyggnadskontoret i form av arkitekttjänster eller andra rådgivningstjänster?
4. Hur hanteras eventuella utstakningsavgifter för nybyggda hus?

### C Försäljning av överskottskapacitet.

1. Förekommer försäljning av överskottskapacitet inom kommunen t.ex. inom städ- eller tvätterier verksamhet eller inom den tekniska verksamheten?
2. Förekommer försäljning av överskottskapacitet i form av konkreta saker? (Exempel: Försäljning av växter/plantor framställda i odling för täckande av eget behov i parker och offentlig miljö) eller annat överskott inom andra verksamheter exempelvis försäljning av singel och dylika produkter?

### D Selektiva stöd till offentlig verksamhet



1. Ger kommunen bidrag till verksamhet som inte har några rimliga förutsättningar att fungera enbart med pris eller avgiftsmedel, även vid en maximal effektiv produktion och med företagsmässigt optimal prissättning? (Exempel: Simhallar)
2. Subventionerar kommunen en viss tjänst trots att den skulle kunna utföras med full prisfinansiering?
3. Subventionerar kommunen en viss tjänst i så motto att verksamheten inte belastas med alla relevanta kostnader? (Exempel: bortseende från kapitalkostnader eller belastning med konstlat låga kostnader)
4. Har kommunen som huvudman gått in med ekonomiskt stöd i någon verksamhet som är tänkt att klara sig på egna meriter men som för tillfället inte gör det?

#### E Offentlig produktion när privata företag saknas

1. Bedriver kommunen verksamhet eller tillhanda håller tjänst p.g.a. avsaknad av privat leverantör? (Exempel: bensinmack eller lanthandel glesare bebodda trakter)
2. Bedriver kommunen eller genom bolag verksamheter som i princip kan bedrivas på marknadsmässiga villkor men där det offentliga inte anser att det privata producerar tjänst i tillräcklig omfattning? (Exempel: Skidbackar, stugbyar, campingplatser, konferensanläggning och andra liknande turistanläggningar)

#### F Sysselsättning av funktionshindrade

1. Sysselsätter kommunen funktionshindrade på den öppna marknaden? (Exempel: kaféverksamhet, cykel reparationer, återvinningsverksamhet, detaljhandelsarbete, snickeriverksamhet)

#### G Sysselsättning av arbetslösa och ungdomar

1. Sysselsätter kommunen arbetslösa och ungdomar på den öppna marknaden? (Exempel se ovan under F)

#### H Gynnande av egen verksamhet vid offentlig upphandling

1. Har kommunen upphandlat produkter eller tjänster där egen produktion existerar under det gångna året?
2. Har egen produktion inom kommunen sålts till externa kunder samtidigt som leverans skett från anbudsgivare?
3. Har kommunen uppdragit åt kommunala bolag att utföra viss tjänst utan att detta har upphandlats?



I Kommunal försäljning över kommungränser

1. Har kommunen sålt tjänster eller produkter till kunder utanför kommunen? (Exempel städtjänster, tolktjänster, återvinningstjänster).